

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia listopada 2009 r.

**Pan
Józef Słonina
Wójt Gminy Rzezawa
ul. Długa 21
32-765 Rzezawa**

P/09/142
LKR-410-20-05/ 2009

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła kontrolę realizacji postanowień ustawy o repatriacji w okresie 2004 – 2008 przez Gminę Rzezawa zwaną dalej „Gminą”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym przez Pana Wójta w dniu 30 września 2009 r. i omówione na naradzie pokontrolnej w dniu 21 października 2009 r, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia pozytywnie działania Gminy w zakresie realizacji postanowień ustawy o repatriacji w okresie 2004 – 2008, pomimo stwierdzonych uchybień. Z ustaleń kontroli wynika, że Gmina rzetelnie zrealizowała podjęte zobowiązania, chociaż jednocześnie zaznaczyć należy, iż mimo to nie udało się spełnić wszystkich oczekiwań osiedlonych repatriantów i doprowadzić do ich pełnej adaptacji w nowej rzeczywistości.

Powyzszą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe:

1. W badanym okresie do Gminy Rzezawa zostały sprowadzone z Kazachstanu 2 rodziny repatriantów R1 i R2. Stosownie do art. 12 ustawy o repatriacji¹ przed sprowadzeniem repatriantów Gmina uchwałami Rady nr V/22/03 z dnia 11 kwietnia 2003 r. oraz

¹ ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze m.)

nr XXXIII/203/06 z dnia 26 kwietnia 2006 r., zobowiązała się do zapewnienia zaproszonym repatriantom:

- (R1) lokalu mieszkalnego z zasobów mienia komunalnego Gminy Rzezawa na czas nieokreślony - nie krótszy niż 12 miesięcy oraz pokrycie z budżetu Gminy kosztów utrzymania, leczenia oraz innych niezbędnych kosztów do czasu uzyskania przez nich zatrudnienia i prawa stałego pobytu w Polsce,
- (R2) warunków do osiedlenia się poprzez wynajem lokalu mieszkalnego z zasobów komunalnych Gminy na czas nieokreślony, nie krótszy niż 12 miesięcy oraz pokrycie z budżetu gminy kosztów utrzymania, leczenia oraz innych niezbędnych kosztów do czasu uzyskania przez nich zatrudnienia.

Gmina zobowiązała się do zapewnienia osiedlonym repatriantom odpowiednich warunków pobytu w społeczeństwie, jednak podejmując w kwietniu 2003 r. uchwałę w sprawie zaproszenia rodziny R1, w ocenie NIK, Gmina nie była przygotowana do zapewnienia mieszkania i zatrudnienia, które by sprostały jej oczekiwaniom. Wprawdzie umową użyczenia zawartą na czas nieokreślony został przekazany rodzinie R1 budynek komunalny o powierzchni 85 m² wraz z działką o powierzchni 0,27 ha, jednak 4 osobowa rodzina, która przybyła do Gminy Rzezawa w maju 2004 r., przez pierwszy okres - ok. 5 miesięcy - zamieszkiwała w mieszkaniu socjalnym o powierzchni 27 m². Należy podkreślić, że mieszkanie to zostało im udostępnione nieodpłatnie. Jednocześnie Gmina opłacała wykorzystywane w tym okresie w mieszkaniu media na łączną kwotę 480,90 zł. W tym czasie Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej przeprowadzał prace remontowe w użyczonym budynku.

NIK pozytywnie ocenia zaproszenie przez Gminę i osiedlenie w Rzezawie repatriantów, jednak zwraca uwagę, że sposób pozyskania przez Gminę lokalu dla repatriantów R1 przez wysiedlenie dotychczasowych lokatorów, mógł mieć negatywny wpływ na ich zaaprobowanie przez lokalną społeczność.

W ocenie Izby, Gmina nie zdawała sobie sprawy z trudności jakie napotka przy realizacji zobowiązania zapewnienia zatrudnienia zaproszonej rodzinie, jednak podejmowała wszelkie starania by wywiązać się z tego obowiązku. Ojciec rodziny R1 nie przyjął pierwszej oferty pracy zaproponowanej przez Gminę. Natomiast matka i córki zarejestrowały się w PUP² w Bochni. Do dnia 30 listopada 2004 r. matka korzystała

² Powiatowy Urząd Pracy

z przysługującego jej zasiłku dla bezrobotnych. Ponadto cała rodzina korzystała z zasiłków i pomocy rzeczowej przyznawanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzezawie. W celu zapewnienia zatrudnienia matce, Samorząd Gminy przydzielił Publicznemu Gimnazjum w Dąbrówce dodatkowe ½ etatu. Jest tam zatrudniona od dnia 1 grudnia 2004 r. do dnia dzisiejszego, przebywając obecnie na urlopie bezpłatnym udzielonym do 30 czerwca 2011 r. Ojciec rodziny R1 w okresie od czerwca 2004 r. do maja 2006 r. był 3 krotnie zarejestrowany w PUP bez prawa do zasiłku. W wyniku starań Przewodniczącego Rady Gminy w 2006 r. został zatrudniony w firmie „Stalprodukt”, gdzie pracuje do dnia dzisiejszego.

Z dokumentacji udostępnionej przez Urząd Gminy (dotyczącej rodziny R2) wynika, że wielokrotnie skarżyła się ona na niewywiązywanie się przez Gminę z podjętych zobowiązań zarówno w zakresie zaoferowanego jej mieszkania jak i zatrudnienia. W ocenie NIK, mimo że Gmina zapewniła nieodpłatnie mieszkanie i zatrudnienie rodzinie R2 od chwili osiedlenia się we wrześniu 2006 r., to jednak nie sprostała jej oczekiwaniom w zakresie zapewnienia środków na utrzymanie.

Repatriantka R2 została zatrudniona jako nauczyciel stażysta na czas określony do 31 sierpnia 2006 r. w Publicznym Gimnazjum w Dąbrówce zgodnie z wykształceniem, jednak z powodu likwidacji części oddziałów lekcyjnych w tym Gimnazjum nie została zatrudniona na następny rok szkolny 2007/2008, a zaproponowane jej inne zatrudnienie oraz wynagrodzenie nie było dla niej satysfakcjonujące, wobec czego po 4 dniach od zawarcia umowy o pracę, R2 zwróciła się o jej rozwiązanie za porozumieniem stron i opuściła teren Gminy.

Brak pewności co do dalszego zatrudnienia oraz minimalne wynagrodzenie jakie otrzymywała za wykonywaną pracę, nie sprzyjały – zdaniem Izby - asymilacji i adaptacji w nowym środowisku.

2. Izba nie wnosi uwag do działań podejmowanych przez Gminę w zakresie udzielania pomocy finansowej repatriantom. Gmina zapewniła zaproszonym rodzinom środki finansowe przyznając zasiłki celowe i okresowe oraz dokonując zakupów. Ogółem Gmina udzieliła rodzinom pomocy finansowej dotyczącej m.in. zakupu odzieży, żywności oraz wyposażenia gospodarstwa domowego w wysokości: R1 - 6.254,91 zł.; R2 - 3.969,21 zł. Ponadto Gmina nie pobierała od repatriantów czynszu za wynajęte mieszkania: od Rodziny R1 do dnia 30 czerwca 2009 r. (tj. 61 miesięcy); od Rodziny R2 do dnia 31 lipca 2009 r. (tj. 34 miesiące). Podkreślić należy również, że w celu pomocy rodzinie R2, w lutym 2007 r. Rada Gminy Rzezawa podjęła uchwałę dzięki, której została jej

przyznana pomoc w postaci zasiłku celowego na zakup posiłków na okres 6 miesięcy w wysokości 1.800,00 zł, a decyzjami Wójta Gminy, rodzinie R1 umorzono zobowiązanie pieniężne (podatek od nieruchomości w Borku) za lata 2005 – 2007 na łączną kwotę 975,00 zł.

Z informacji uzyskanych z przeprowadzonych wśród rodzin repatriantów w trakcie kontroli badań ankietowych wynika, że rodziny te zostały poinformowane o przysługującej im pomocy materialnej, aktywizacyjnej i adaptacyjnej. Jednej z rodzin informacji powyższych udzielili pracownicy Urzędu Gminy w Rzezawie. Druga rodzina twierdzi, że informacje te zdobyła już podczas studiów w Polsce.

W ocenie Izby, Gmina wywiązała się także z obowiązku udzielenia pomocy repatriantom w załatwianiu spraw związanych z adaptacją w nowym środowisku, m.in. poprzez pomoc w uzyskaniu polskich dokumentów oraz pokrycie kosztów ich tłumaczeń i zapewniła asystę urzędnika podczas załatwiania spraw z tym związanych. Osiedleni repatrianci w celu asymilacji ze społecznością gminną byli zapraszani na zebrania środowiskowe i wiejskie. Gmina poinformowała osiedlonych repatriantów także o możliwości skorzystania z bezpłatnych kursów języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie.

Izba nie wnosi uwag do współpracy Gminy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bochni. Pracownicy GOPS w Rzezawie utrzymywali stały kontakt ze Starostwem Bocheńskim informując na bieżąco o sytuacji rodzin osiedlonych na terenie Gminy. Gmina kontaktowała się ze Starostwem także w sytuacjach kryzysowych, np. w sprawie pomocy dla repatrianta R1, który nie mógł znaleźć pracy po odbytym kursie zawodowym.

3. NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Gminę możliwości uzyskania dotacji jakie zapewnia zapis art. 22 ustawy o repatriacji, bowiem po udzieleniu zaproszonym repatriantom (rodzinie R1) pomocy polegającej na przeprowadzeniu robót remontowo – budowlanych w użyczonym lokalu mieszkalnym, wystąpiła do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego z wnioskiem o udzielenie dotacji celowej. Gmina dwukrotnie występowała o zwrot poniesionych kosztów oraz zabezpieczenie w roku 2005 środków w budżecie MUW na przeprowadzenie dalszych prac i w dniu 8 grudnia 2005 r. uzyskała na ten cel dotację w maksymalnej kwocie, tj. 16.779,00 zł.

Sporządzając ww. wnioski, w rubryce „Data nabycia obywatelstwa polskiego przez repatrianta” Gmina błędnie podała datę 31 maja 2004 r. Z ustaleń kontroli wynika bowiem, że podana data, jest datą uzyskania poświadczenia obywatelstwa polskiego Rodzinie R1, wydanego przez Wojewodę Małopolskiego, a nie datą nabycia obywatelstwa. Izba zwraca uwagę, że datą nabycia obywatelstwa przez osobę

przybywającą do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji, zgodnie z art. 4 ustawy o repatriacji, jest z mocy prawa dzień przekroczenia granicy. Rodzina R1 przekroczyła granicę Polski w dniu 21 maja 2004 r.

Podkreślić należy, że Gmina nie skorzystała z dotacji celowej na remont mieszkania użyczonego R2 pomimo możliwości jakie stwarza art. 22 powołanej ustawy. Gmina, wykonane prace remontowe w przedmiotowym lokalu pokryła z własnych środków. Wprawdzie R1 po opuszczeniu Gminy skarżyła się na warunki lokalowe jakie jej zaoferowano, jednakże w okresie zamieszkiwania w użyczonym lokalu nie wносиła żadnych uwag co do jego stanu technicznego.

W związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie nie formułuje wniosków pokontrolnych oraz nie oczekuje od Pana Wójta odpowiedzi na powyższe wystąpienie pokontrolne.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Akta kontroli